

Gemeente Borger-Odoorn

Kadernota 2021

Gemeente Borger-Odoorn

Hoofdstraat 50

7875 AD EXLOO

Postbus 3

7875 ZG EXLOO

14-0591

www.borger-odoorn.nl

gemeente@borger-odoorn.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord.....	3
Samenvatting op hoofdlijnen	4
Beleidsarme Kadernota	6
Speerpunten	8
Bestuursprogramma 2018 – 2022.....	9
Nieuw beleid	11
ONZE PORTEMONNEE.....	13
Bijlage 1. Financiële kaders voor Onze portemonnee	20
Bijlage 2. Overzicht onderwerpen Bestuursprogramma 2018-2022	23
Bijlage 3. Bijdragen Gemeenschappelijke Regelingen (GR'en)	24
Bijlage 4. Dynamische Prioriteiten Lijst (DPL)	25

Voorwoord

Hierbij bieden wij uw raad de Kadernota 2021 aan. De algemene functie van een Kadernota is om kaders voor de begroting te geven. Wij willen in deze Kadernota 2021 bij voorkeur zoveel mogelijk voorsorteren op de Begroting 2021.

Ten aanzien van het voorsorteren op de begroting 2021 worden we dit jaar met grote onzekerheden geconfronteerd, namelijk de Coronacrisis en de Herziening van het Gemeentefonds. De Coronacrisis geeft voor onze inwoners en ondernemers veel onzekerheid. Dit geldt ook voor onze gemeente. De impact van deze crisis voor onze financiën is voor 2020 en ook voor de jaren erna onzeker. Daarnaast blijkt uit het concept onderzoek Herziening Gemeentefonds dat kleine en plattelandsgemeenten een fors lagere algemene uitkering vanaf 2022 ontvangen. Door middel van een actief lobby traject willen we dit graag, samen met u, voorkomen en zorgen dat het onderzoek van tafel gaat.

Het is ons duidelijk dat de komende jaren de Coronacrisis consequenties heeft voor onze samenleving. Een duurzame 1,5 meter samenleving is de verwachting. Het is ons onduidelijk wat dit precies betekent voor onze bedrijfsvoering. Voor het jaar 2021 hebben we hiervoor een bestuurlijk bestedingsvoorstel Aanpassing huisvesting/verduurzaming aan 1,5 meter samenleving opgenomen. De financiële consequenties kunnen we op dit moment niet inschatten en hebben dan ook dit bestedingsvoorstel op p.m. geraamd.

De Coronacrisis en Herziening van het Gemeentefonds betekenen voor de komende periode grote onzekerheid en dat we uiterst voorzichtig zullen moeten zijn met nieuwe (structurele) uitgaven. Deze Kadernota 2021 zal dan ook beleidsarm zijn. Dit betekent dat we in deze Kadernota 2021 beperkt kunnen voorsorteren op de Begroting 2021. In de Begroting 2021 doen we voorstellen met betrekking tot de doelen 2021 en de bestuurlijke bestedingsvoorstellen 2021. Wij verwachten bij de begroting 2021 ook over beide onzekerheden meer duidelijkheid te kunnen geven.

Wij vragen uw raad om met bepaalde punten in te stemmen met de voorstellen en op één punt te reageren en mee te denken.

Instemmen

Het volgende stellen wij voor:

1. Instemmen met de speerpunten voor het jaar 2021. In deze Kadernota willen we voorsorteren op de begroting 2021.
2. Instemmen met de financiële kaders. Deze kaders vormen het fundament voor het opstellen van de Begroting 2021
3. Instemmen met de autonome bestedingsvoorstellen 2021. Autonome bestedingsvoorstellen zijn niet bestuurlijk, maar in feite bijstelling van budgetten.
4. Instemmen om het tarief toeristenbelasting 2021 niet aan te passen en het tarief van € 1,20 per overnachting te handhaven. Het tarief voor 2021 is dan vroegtijdig aan de betreffende ondernemers kenbaar gemaakt. Zij kunnen dan op basis daarvan hun voorbereidingen voor het nieuwe jaar treffen.
5. Reactie geven ten aanzien van de bestuurlijke bestedingsvoorstellen 2021.

Wij nodigen uw raad uit om met eventuele alternatieven te komen en andere keuzes te maken. Belangrijk hierbij is dat er financiële dekking is voor deze alternatieven.

College van burgemeester en wethouders

Samenvatting op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk geven we een samenvatting op hoofdlijnen.

Bestuursprogramma 2018-2022

Het jaar 2021 is het laatste volledige jaar dat er kan worden gewerkt aan het Bestuursprogramma 2018-2022. In deze Kadernota gaan we op hoofdlijnen in op de onderwerpen uit het bestuursprogramma die in 2021 naar verwachting nog een rol gaan spelen. In de begroting 2021 worden deze onderwerpen onderdeel van de doelen die we gaan opstellen.

Speerpunten

We hebben voor 2021 de volgende speerpunten geselecteerd:

- Duurzaamheid;
- Uitvoering Kern en Kader;
- Regiodeal;
- Uitvoering GVVP;
- Omgevingswet (inclusief dienstverlening en inwonersparticipatie);
- Toekomstvisie (inclusief omgevingsvisie en woonvisie);
- Doorontwikkeling Sociaal Domein (inclusief preventie Sociaal Domein);
- 1,5 meter Samenleving (inclusief EZ/R&T versterken).

Wij nodigen uw raad uit om een reactie op deze speerpunten te geven. Uw reactie nemen we mee bij het samenstellen van de begroting 2021. In de begroting 2021 worden de speerpunten vervolgens per thema uitgewerkt in doelen.

Bestedingsvoorstellen

Deze Kadernota is beleidsarm. We stellen dan ook niet voor om bestuurlijke keuzes te maken, maar wij doen alleen autonome voorstellen. Dit zijn voorstellen die in onze ogen onvermijdelijk zijn. De structurele autonome voorstellen hebben effect op onze meerjarenraming en de incidentele autonome voorstellen gaan enkel over 2021. In bijlage IV zijn de autonome voorstellen toegelicht.

Nr	Autonome voorstellen	Thema	Structureel				Incidenteel
			2021	2022	2023	2024	2021
1	Beleidsintensivering afstand tot de arbeidsmarkt	Inwoners					46.000
2	Vitale vakantieparken	Economie					19.239
3	Sanering asbestdaken in Drenthe	Toekomst					8.850
4	1. Regiodeal	Toekomst					205.000
	2. Regiodeal uitvoeringskosten	Toekomst					80.000
5	Omgevingswet	Leefomgeving					p.m.
6	Investering binnensportinrichting	Leefomgeving	37.500	37.500	37.500	37.500	
7	Stichting Sociale Teams	Leefomgeving	200.000	260.000	320.000	380.000	
8	Meerjarenraming Gemeenschappelijke Regelingen	Leefomgeving	-26.190	70.020	168.991	186.980	
9	Kiezen voor de Toekomst fase 2*	Diverse	0				0
	Totaal:		211.310	367.520	526.491	604.480	359.089

Financiële kaders

De financiële kaders geven aan hoe wij omgaan met de baten en lasten van onze Portemonnee. Deze kaders zijn de basis voor het opstellen van de begroting en meerjarenbegroting. De kaders zijn herijkt naar aanleiding van diverse ontwikkelingen.

*: Wij merken op dat Kiezen voor de Toekomst fase 2, conform de Begroting 2020, al in mindering is gebracht op de stand van de begroting 2020.

Geactualiseerde saldi

We presenteren de geactualiseerde saldi van saldo begroting (knop 1) en budget beleidsintensivering (knop 2).

Knop 1: Saldo begroting

Hieronder geven we een toelichting op de financiële mutaties die hebben plaatsgevonden op knop 1 Saldo begroting sinds de begroting 2020.

Verloop Saldo begroting (knop 1)	2021	2022	2023	2024
Stand Begroting 2020*	268.207	591.004	794.671	1.035.140
Hunebedcentrum	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Stand voor kadernota 2021	233.207	556.004	759.671	1.000.140
Autonome mutaties BERAP 2020-I	-169.100	-169.100	-169.100	-169.100
Autonome mutaties Kadernota 2021	-211.310	-367.520	-526.491	-604.480
Stand Kadernota 2021	-147.203	19.384	64.080	226.560

Toelichting: Sinds de begroting 2020 wordt het saldo met € 35.000 bijgesteld door de genomen besluiten. Dat betreft in dit geval het Hunebedcentrum. Hier heeft uw raad al een besluit over genomen. Vervolgens hebben we de stand voor de Kadernota 2021. We zien dat de structurele mutaties van de BERAP 2020-I het saldo van de meerjarenraming nadelig beïnvloeden. Vervolgens hebben we de autonome mutaties uit deze Kadernota in beeld gebracht. Uiteindelijk resulteert een negatief saldo voor jaarschijf 2021, maar de meerjarenraming heeft nog voordelige saldi.

Knop 2: Budget beleidsintensivering

Hieronder geven we een toelichting op de financiële mutaties die hebben plaatsgevonden op knop 2 budget beleidsintensivering sinds de begroting 2020.

Budget beleidsintensivering (knop 2)	2021	2022	2023	2024
Stand Begroting 2020*	412.966	719.011	1.003.660	1.115.772
Autonome mutaties Kadernota 2021	-359.089			
Stand Kadernota 2021	53.877	719.011	1.003.660	1.115.772

Toelichting: In deze Kadernota wordt voorgesteld om in te stemmen met de autonome incidentele bestedingsvoorstellen 2021. Deze voorstellen zijn in bovengenoemd overzicht verwerkt. Over de autonome incidentele bestedingsvoorstellen 2022 en verder wordt geen besluitvorming gevraagd en zijn dan ook niet in bovengenoemd overzicht verwerkt.

Het saldo van de Kadernota wordt voor het jaar 2021 met € 359.089 nadelig bijgesteld als gevolg van de autonome incidentele voorstellen. Er resteert daarna voor het jaar 2021 een voordelig saldo van € 53.877.

Interpretatie van de uitkomsten

Verder constateert u in deze Kadernota dat jaarschijf 2021 van knop 1 saldo begroting nadelig is. Er zijn signalen dat het accres van de Meicirculaire 2020 een positief effect zal hebben op jaarschijf 2021. Wij hebben er daarom voor gekozen om de huidige saldi niet aan te vullen middels een onttrekking aan de VAR. Halverwege juni bieden wij u een memo aan waaruit de financiële consequenties van de Meicirculaire blijken en deze kunt u betrekken bij de besluitvorming. De effecten van de Meicirculaire op de meerjarenraming verwerken we in de begroting 2021.

*: Wij merken op dat Kiezen voor de Toekomst fase 2, conform de Begroting 2020, al in mindering is gebracht op de stand van de begroting 2020.

Beleidsarme Kadernota

De algemene functie van een Kadernota is om kaders voor de begroting te geven. Wij willen in deze Kadernota 2021 bij voorkeur zoveel mogelijk voorsorteren op de Begroting 2021.

Ten aanzien van het voorsorteren op de begroting 2021 worden we dit jaar met het volgende geconfronteerd:

Coronacrisis

Het Coronavirus heeft niet alleen invloed op de financiën van onze inwoners en ondernemers, maar ook op die van onze gemeente zelf. Een globaal beeld van de kosten van onze gemeente:

- In 2020 verwachten we dat er minder toeristen naar onze gemeente komen. In eerste instantie dachten we 500.000 overnachtingen minder overnachtingen. Inmiddels is het duidelijk dat de mogelijkheden om te recreëren zijn verruimd en onze inschatting is nu dat we 250.000 minder overnachtingen hebben. Dit leidt tot € 300.000 minder toeristenbelasting.
- We verwachten minder inkomsten uit huur en pacht.
- Inkomsten komen later binnen. Dit heeft invloed op onze liquiditeit en gederfde rente.
- Zowel bedrijven als inwoners gaan niet alle (belasting)aanslagen betalen. We zullen vorderingen moeten kwijtschelden en afboeken.
- Naast bedrijven komen ook inwoners in de bijstand. De vraag is of het Rijk ook deze kosten gaat betalen.

Het Rijk vergoedt gemeenten voor veel extra kosten (Jeugdzorg en Wmo), maar zeer waarschijnlijk niet voor alle. In Berap 2020-I nemen we de op dit moment bekend zijnde belangrijkste financiële effecten mee. We verwachten dat het Rijk de komende periode meer duidelijkheid geeft over welke kosten wel en welke kosten niet worden vergoed. In Berap 2020-II komen we dan met een actualisatie.

De mogelijke financiële gevolgen van de Coronacrisis voor onze gemeente zijn ook vanaf 2021 erg onzeker. Dit is voor ons een extra reden om uiterst voorzichtig te zijn met nieuwe structurele uitgaven en u een beleidsarme Kadernota 2021 aan te bieden.

Herziening Gemeentefonds: een jaar uitgesteld

Het Rijk gaat de huidige opzet van de verdeling van gelden uit het Gemeentefonds over de gemeenten volledig herzien. In februari 2020 zijn de financiële effecten van de concept onderzoeken Herziening Gemeentefonds doorberekend. De effecten waren erg voordelig voor het stedelijk gebied en nadelig voor de regio en kleine en middelgrote gemeenten. Deze scheefgroei vond het Ministerie van Binnenlandse Zaken ongewenst. Het ministerie heeft dan ook besloten om de herverdeling van het Gemeentefonds een jaar uit te stellen. Vervolgens komt er aanvullend onderzoek, dat vooral moet leiden tot minder nadeel voor het platteland. VNG geeft aan dat formeel het concept rapport over de Herziening van het Gemeentefonds niet bestaat en dat met dit concept rapport in deze fase geen rekening hoeft te worden gehouden. Het uitstel betekent dat de herverdeling van het gemeentefonds vanaf 2022 een mogelijk financieel effect heeft. Wat de financiële effecten vanaf 2022 zullen zijn, is onduidelijk. In de decembercircularisatie 2020 wordt deze duidelijkheid verwacht.

Voor onze gemeente bedraagt de algemene uitkering op dit moment ongeveer € 44 miljoen. De mogelijke nadelige financiële effecten van de Herziening Gemeentefonds kunnen voor onze gemeente vanaf 2022 fors zijn.

We stellen ons, als gevolg van een mogelijk structureel fors financieel nadeel voor onze gemeente, de volgende vragen:

- Kunnen we (samen met andere gemeenten) ervoor zorgen dat het onderzoek van tafel gaat?
- Wat kunnen we doen om het onderzoek voor onze gemeente gunstig te beïnvloeden?
- Wat betekent de mogelijke financiële effecten voor onze gemeente?
- Wat betekent dit voor wat voor gemeente we willen zijn?
- Wat betekent dit voor nieuw beleid van onze gemeente?

U zult begrijpen dat wij op dit moment geen antwoord hebben op al deze vragen. Het standpunt van de P10 is wat ons betreft daarbij leidend en dat het onderzoek bij voorkeur van tafel gaat. Wij willen graag met u over deze vragen in gesprek gaan, zodat we samen de basis kunnen leggen voor een mooie en financieel gezonde gemeente Borger-Odoorn.

We staan ook niet stil en voeren een actieve lobby om bij voorkeur het onderzoek van tafel te krijgen en indien dit niet lukt om het financieel nadeel van onze gemeente te minimaliseren. Daarnaast willen we, net als alle andere gemeenten, dat "de koek groter moet worden" oftewel het Rijk moet meer geld in het Gemeentefonds storten.

De uitgangspunten van onze lobby zijn:

- P10 is de paraplu voor het lobbytraject;
- Meerdere wegen bewandelen (dus niet alleen P10);
- Niet in ons eentje lobbyen, maar zoveel mogelijk samen met andere gemeenten;
- Proactieve en geen reactieve aanpak.

Dit lobbytraject doen we graag samen met u. Onze insteek is daarbij is dat het onderzoek van tafel gaat.

Voor ons is het duidelijk dat we in deze onzekere periode uiterst voorzichtig zullen moeten zijn met nieuwe structurele uitgaven. Deze Kadernota 2021 zal dan ook beleidsarm zijn.

We verwachten bij het samenstellen van de begroting 2021 een indicatie van het financieel effect van de Herziening van het Gemeentefonds vanaf 2022. Dan zullen we ook een voorstel doen om dit financieel in de meerjarenraming en/of in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting 2021 op te nemen.

Speerpunten

Het bestuursprogramma 2018-2022 is de basis voor onze speerpunten voor de komende jaren. In het volgende hoofdstuk wordt u geïnformeerd welke onderwerpen in 2021 nog niet zijn afgerond en welke onderwerpen in 2021 aan bod komen.

Speerpunten geven focus voor het maken van keuzes. Wij moeten in verband met beperkte middelen keuzes maken voor nieuw beleid (bestedingsvoorstellen).

De speerpunten komen als gevolg van de herziening Gemeentefonds en de Coronacrisis in een ander daglicht te staan. In het vorige hoofdstuk heeft u kunnen lezen dat in verband met deze onzekere periode, we u een beleidsarme Kadernota 2021 aanbieden.

We realiseren ons dat de wereld niet stil staat. Ook bestaat de kans dat het onderzoek over de herziening van het Gemeentefonds vervalt of meevalt en dat de effecten van de Coronacrisis geen materiële structurele effecten hebben voor 2021 en verder. In deze situatie stellen we de volgende speerpunten voor:

Jaar	Speerpunten
2021	<ul style="list-style-type: none">• Duurzaamheid;• Uitvoering Kern en Kader;• Regiodeal;• Uitvoering GVVP;• Omgevingswet (inclusief dienstverlening en inwonersparticipatie);• Toekomstvisie (inclusief omgevingsvisie en woonvisie);• Doorontwikkeling Sociaal Domein (inclusief preventie Sociaal Domein);• 1,5 meter Samenleving (inclusief EZ/R&T versterken).

Eén van de beslispunten van deze kadernota is om in te stemmen met de bovengenoemde speerpunten. Wij nodigen uw raad uit om een reactie op deze speerpunten te geven. Uw reactie nemen we mee bij het samenstellen van de begroting 2021. In de begroting 2021 worden de speerpunten vervolgens per thema uitgewerkt in doelen.

Wij realiseren ons dat deze speerpunten dynamisch zijn. Onvoorziene situaties, zoals we hebben gemerkt door de Herziening van het Gemeentefonds en de Coronacrisis, kunnen tot heroverwegingen van deze speerpunten leiden.

Doelen

De Coronacrisis heeft voor ons allemaal een forse impact op onze manier van werken. Het 1,5 meter afstand beleid betekent voor onze gemeentelijke organisatie geen of beperkte fysieke overleggen, zoveel mogelijk thuis werken en digitaal vergaderen.

Het was onze intentie om aan de hand van "snelkookpanssessies" met beleidsmedewerkers, afdelingshoofden en portefeuillehouders de doelen voor 2021 te actualiseren, in te dikken en tevens meer "smart" te maken. Dit is in verband met bovengenoemde beperkingen niet gelukt. Het is onze intentie om dit alsnog voor de begroting 2021 te doen.

Bestuursprogramma 2018 – 2022

In dit voorjaar hebben we geïnventariseerd welke onderwerpen uit het Bestuursprogramma 2018-2022 in 2021 nog niet zijn afgerond. Deze onderwerpen lichten we hieronder toe. In de begroting 2021 worden deze onderwerpen meegenomen in de uitwerking van de doelenbomen in de verschillende thema's.

Doorontwikkeling dienstverlening

De raad heeft in de vergadering van 28 februari 2019 ingestemd met de nota van uitgangspunten Bereikbaar, Benaderbaar en Begrijpelijk. In 2021 geven we verder uitvoering aan de doorontwikkeling dienstverlening als onderdeel van de implementatie van de Omgevingswet. Daarnaast wordt er doorlopend gewerkt aan de kwaliteit van onze dienstverlening door het uitvoeren van klanttevredenheidsonderzoeken, doorvoeren van procesverbeteringen en het verbeteren van onze bereikbaarheid en reactiesnelheid. Ook werken we 2021 verder aan vernieuwen van de gemeentelijke website en het klantgericht communiceren in brieven en e-mails.

Versterking R&T veenkoloniaal gebied

Teneinde meer economische effecten van de steeds groter wordende lokale R&T-sector in de veenkoloniale gebieden te laten neerslaan, is een aantal acties ingezet. Zo wordt samen met de gemeenten Tynaarlo, Aa en Hunze, het Drents landschap, het Waterschap en het Recreatieschap gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe fiets(beleef)routes en – voorzieningen in de Hunzevallei. Hiermee wordt voor fietsers een aantrekkelijke overgang gecreëerd richting het veenkoloniaal gebied. De provincie heeft onlangs subsidies toegezegd om de delen van de betreffende routes te upgraden. Een andere activiteit betreft de ontwikkeling van het lokale wandelknooppuntennetwerk waarvoor najaar 2019 de aftrap is verricht. Voor dit netwerk zijn in 2019 een tweetal bijeenkomsten georganiseerd waaronder een in 2^e Exloërmond. De uitvoerende partij het Recreatieschap Drenthe verwacht het project in 2021 af te ronden. Tot slot wordt vermeld dat er in 2019 samen met een aantal ondernemers een nieuwe routekaart (veen & kunst) in de markt is gezet. De belangstelling voor de kaart blijkt aanzienlijk te zijn, mede omdat hij gratis wordt aangeboden in de verschillende TIP's.

Uitwerking regiodeal

De ambitie van de Regiodeal Zuid- en Oost- Drenthe is om samen met het Rijk de komende jaren de brede welvaart in het gebied te versterken. We streven naar een regio met een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor innovatieve economische ontwikkelingen, met passend onderwijs afgestemd op de economische structuur, een bloeiende vrijetijdseconomie, goede bereikbaarheid en een toekomstbestendig en een aantrekkelijk en aantrekkend woonklimaat. Dit doen we voor de inwoners die allen kunnen rekenen op toekomstbestendige en bereikbare zorg-, onderwijs- en welzijnsvoorzieningen. Aan de hand van de drie pijlers Werken, Wonen en Welzijn gaan we met de samenwerkende gemeenten aan de slag met verschillende projecten om iets voor onze inwoners te kunnen betekenen. De uitwerking van de Regiodeal speelt in 2021 een belangrijke rol. In deze Kadernota beschouwen we de bijdrage aan de Regiodeal als autonoom.

Omgevingswet

De Omgevingswet zou per 1 januari 2021 van kracht worden. De wet is uitgesteld naar 1 januari 2022, omdat het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) niet op tijd gereed is en vanwege de Coronacrisis. Het uitstel verandert het resultaat van de implementatie van de Omgevingswet in onze gemeente niet, maar vanwege het uitstel en de Coronacrisis wordt het implementatieproces verlengd.

Ontwikkeling snelfietsroutes

In het GVVP is opgenomen dat een snelfietsroute Borger-Emmen gewenst is. In BOCE-verband (in het kader van BOCE-bereikbaarheid) en op provinciaal niveau wordt bekeken welke belangrijke fietsroutes verder verbeterd dienen te worden tot snelfietsroute. Op advies van de provincie Drenthe zal waarschijnlijk de term 'doorfietsroute' gebruikt gaan worden. Op dit moment heeft de gemeente Emmen aangegeven voor de snelfietsroutes geen budget beschikbaar te stellen. Wij hebben dit onderwerp op de DPL geparkeerd en we beoordelen in het najaar van 2020 de situatie in BOCE verband opnieuw.

GVVP

Het GVVP is een belangrijk onderdeel van het Bestuursprogramma 2018-2022. Het GVVP is in op 17 oktober 2019 vastgesteld door de raad. Daarmee is de basis voor de uitvoering gelegd. In 2021 zal verder uitvoering worden gegeven aan het GVVP. Bij de vaststelling van het GVVP is ingeschat dat er jaarlijks € 500.000 benodigd is voor realisatie van projecten die voortvloeien uit het GVVP. Bij de begrotingsbehandeling van 2020 is de helft van dit bedrag beschikbaar gesteld. Hierdoor zijn er minder projecten opgestart dan voorzien en kunnen we hierdoor voor minder projecten subsidie aanvragen voor uitvoering in 2021 (daarvoor moeten we in september al aangeven of de gemeentelijke bijdrage voor projecten met uitvoering 2021 is geregeld). Wij hebben aan diverse dorpsbelangen het signaal afgegeven dat het realiseren van projecten alleen doorgang vindt als er jaarlijks voldoende financiële middelen beschikbaar komen. Bij de begroting 2021 komen we met een inschatting van de benodigde middelen.

Doorontwikkeling sociaal domein

Inmiddels is de evaluatie van het Sociaal Domein afgerond. Uit de evaluatie zijn conclusies gekomen die we kunnen gebruiken als ingrediënten voor de doorontwikkeling van het sociaal domein. De doorontwikkeling wordt in 2020 opgestart, maar zal zeker ook in 2021 nog een rol spelen.

Nieuw beleid

Inleiding

Ook voor nieuw beleid willen wij graag voorsorteren op de begroting 2021. Het is onze intentie om twee keer per jaar een integrale afweging over bestedingsvoorstellen te maken. Het belangrijkste moment is bij de begroting. Dan wordt het beleid voor het komende jaar vastgesteld en komt ook aan de orde welke middelen en beleidswensen noodzakelijk zijn om dit beleid te realiseren. Een ander moment voor bestedingsvoorstellen is de eerste Bestuursrapportage. Dan kunnen tussentijdse nieuwe beleidswensen aan de orde komen.

In deze Kadernota 2021 stellen wij u voor om alvast in te stemmen met de autonome bestedingsvoorstellen 2021. Dit zijn in feite bijstellingen van budgetten voor het jaar 2021.

Wij geven in deze kadernota geen prioritering van de bestuurlijke voorstellen aan. Dit sluit aan bij een beleidsarme kadernota. Dit in verband met grote onzekerheden als gevolg van de Herziening van het Gemeentefonds en de Coronacrisis. Voor ons is het duidelijk dat in deze onzekere periode we uiterst voorzichtig zullen moeten zijn met nieuwe structurele uitgaven. In bijlage 4 zijn de bestuurlijke voorstellen toegelicht.

We nodigen uw raad uit om een reactie te geven ten aanzien van de bestuurlijke bestedingsvoorstellen. Bij de Begroting 2021 gaan we deze bestuurlijke bestedingsvoorstellen prioriteren en komen dan met een voorstel. In dit voorstel nemen we uw reactie mee.

Afwegingscriteria nieuw beleid

Wij vinden het belangrijk de voorstellen integraal aan te bieden. Alleen dan kunnen voorstellen integraal worden beoordeeld. Bij schaarse middelen kunnen de bestedingsvoorstellen dan ten opzichte van elkaar worden afgewogen. In deze afweging staan voor ons college het bestuursprogramma, onze ambities, speerpunten en de belangen van onze inwoners centraal.

Voor het maken van keuzes hebben we de volgende vragen als afwegingscriteria gehanteerd. Dit zijn dezelfde criteria die we ook bij de bestedingsvoorstellen 2019 hebben geformuleerd. Deze vragen kunnen hulp bieden voor het maken van keuzes. Ten opzichte van vorig jaar hebben we aanvullend de speerpunten voor 2021 als afwegingscriteria benoemd:

- Is de beleidswens onvermijdelijk, of is dit meer een bijstelling van het budget?
- Is de beleidswens ook een speerpunt in het bestuursprogramma?
- Is de beleidswens wettelijk (zo ja, in welke mate) of autonoom?
- Is er een alternatieve financiële dekking van de beleidswens mogelijk?
- Is aan de beleidswens een specifieke taakstelling mogelijk?
- Kan de structurele beleidswens ook incidenteel gemaakt worden (bijvoorbeeld koppelen aan deze bestuursperiode)?
- Zijn er aanvullende reserves beschikbaar om de incidentele wensen te financieren?
- Zit in de beleidswens ook een bedrag voor uitvoering (bedrijfsvoering) opgenomen?

Autonome bestedingsvoorstellen

In deze Kadernota doen we autonome voorstellen. Deze voorstellen zijn in onze ogen onvermijdelijk. De structurele voorstellen hebben effect op onze meerjarenraming en de incidentele voorstellen gaan enkel over 2021. De voorstellen zijn hieronder gespecificeerd. In bijlage 4 zijn de autonome voorstellen toegelicht.

Nr	Autonome voorstellen	Thema	Structureel				Incidenteel
			2021	2022	2023	2024	2021
1	Beleidsintensivering afstand tot de arbeidsmarkt	Inwoners					46.000
2	Vitale vakantieparken	Economie					19.239
3	Sanering asbestdaken in Drenthe	Toekomst					8.850
4	1. Regiodeal	Toekomst					205.000
	2. Regiodeal uitvoeringskosten	Toekomst					80.000
5	Omgevingswet	Leefomgeving					p.m.
6	Investering binnensportinrichting	Leefomgeving	37.500	37.500	37.500	37.500	
7	Stichting Sociale Teams	Leefomgeving	200.000	260.000	320.000	380.000	
8	Meerjarenraming Gemeenschappelijke Regelingen	Leefomgeving	-26.190	70.020	168.991	186.980	
9	Kiezen voor de Toekomst fase 2*	Diverse	0				0
	Totaal:		211.310	367.520	526.491	604.480	359.089

Bestuurlijke bestedingsvoorstellen

Voor de bestuurlijke bestedingsvoorstellen doen wij op dit moment geen voorstel, maar wij presenteren een totale lijst van alle bestuurlijke bestedingsvoorstellen. Hierbij is geen uitsplitsing gemaakt in hoge en lagere prioriteit, omdat deze Kadernota beleidsarm is. Het betreft dus één totale lijst waarop de voorstellen wel zo veel mogelijk zijn gekwantificeerd. Ook zijn ze toegelicht in bijlage 4. Bij de begroting 2021 gaan we deze voorstellen prioriteren en komen we naar uw raad met een voorstel voor prioritering.

*: Wij merken op dat Kiezen voor de Toekomst fase 2, conform de Begroting 2020, al in mindering is gebracht op de stand van de begroting 2020.

ONZE PORTEMONNEE

Financiële kaders

Inleiding

Jaarlijks houden we de financiële kaders tegen het licht in de Kadernota. Dit zijn kaders voor het omgaan met de baten en lasten van onze Portemonnee. Deze financiële kaders zijn leidend voor de gehele budgetcyclus. Deze kaders zijn de basis voor het openstellen van de begroting en meerjarenraming.

Financieel toezicht Provincie Drenthe

Onze financieel toezichthouder, de provincie Drenthe, beoordeelt voor aanvang van het begrotingsjaar of voor onze gemeente repressief of preventief toezicht geldt. De provincie Drenthe heeft besloten om onze gemeente onder repressief begrotingstoezicht voor 2020 te plaatsen.

De overwegingen van dit besluit zijn:

1. De Begroting 2020 en Jaarrekening 2018 zijn tijdig toegestuurd.
2. De Begroting 2020 is structureel en reëel in evenwicht.

Vorig jaar hebben we over de begroting 2019 een brief ontvangen en zijn een vijftal bevindingen door de provincie gerapporteerd. Vervolgens hebben wij dit opgepakt met de intentie dat er voor de provincie geen aanleiding meer is de uitkomst van het saldo van onze begroting op deze punten aan te passen. We zien in de brief over de Begroting 2020 dat er geen focus op deze vijf bevindingen meer is en geconcludeerd kan worden dat dit adequaat is opgelost.

De provincie Drenthe heeft dit voorjaar de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie een brief over het financieel toezicht van alle Drentse gemeenten gestuurd. In deze brief uit de provincie haar zorgen over de financiële situatie van alle Drentse gemeenten en meldt dat door taken in het Sociaal Domein de gemeenten met oplopende tekorten/nadelen worden geconfronteerd. De provincie doet vervolgens de suggestie aan de minister dat er structurele oplossing moet komen, zodat gemeenten voldoende middelen hebben om nieuwe en bestaande taken uit te kunnen voeren.

Deze brief aan de Minister is een waardevolle aanvulling op ons lobby traject om meer middelen van het rijk te ontvangen. In VDG-verband en ook in P10-verband maken we ons sterk voor extra middelen van het rijk.

Toelichting kaders

In bijlage 1 is een overzicht van de huidige financiële kaders opgenomen. In dit hoofdstuk lichten wij enkele kaders ter verheldering toe. Een aantal kaders willen wij herijken en ook deze lichten wij toe. Wij hanteren daarbij dezelfde nummering van de kaders, zoals ook in bijlage 1 opgenomen.

Wij stellen voor om in te stemmen met deze herijkte kaders.

5. Gemeentefonds

Actualisatie bedragen Gemeentefonds

In de Berap 2020-I is de uitkering 2020 van het Gemeentefonds geactualiseerd. Uit deze actualisatie blijkt dat er geen significante afwijkingen ten opzichte van de raming zijn.

Meicirculaire 2020

De publicatie van de Meicirculaire Gemeentefonds wordt in het eerste weekend van juni verwacht. Er zijn positieve signalen uit Den Haag voor de jaren 2020 en 2021 ten aanzien van de algemene uitkering. In verband met de Coronacrisis is de VNG in gesprek met het Ministerie om de accessen voor de komende jaren vast te zetten, zodat er de komende jaren minder fluctuaties zijn. Voor het jaar 2020 en 2021 is de verwachting dat dit een positief financieel effect heeft. De financiële gevolgen van deze circulaire worden in een memo verwerkt en het is onze intentie om deze halverwege juni aan u aan te bieden.

Herziening Gemeentefonds: een jaar uitgesteld

Het Rijk gaat de huidige opzet van de verdeling van gelden uit het Gemeentefonds over de gemeenten in 2021 volledig herzien. De totale omvang hiervan is ruim € 30 miljard. Dit bedrag wordt verdeeld over gemeenten via verdeelmodellen die gebaseerd zijn op basis van objectieve kenmerken van een gemeente. Voor onze gemeente gaat dit over € 44 miljoen.

Met de aangekondigde herziening wordt beoogd de knelpunten in de huidige verdeling van de gelden op te lossen. De herziening kan in twee delen worden gesplitst, namelijk een deel dat gaat over een betere verdeling van de middelen voor het Sociaal Domein en een deel dat gaat over de overige onderdelen Gemeentefonds. De huidige verdeling van de middelen Sociaal Domein bevat scheefgroei omdat de huidige verdeelmodellen nog gebaseerd zijn op de situatie zoals die was van voor de decentralisatie van het Sociaal Domein naar de gemeenten. De rest van de onderdelen van het Gemeentefonds worden herzien door de vele veranderingen die in het takenpakket van de gemeenten hebben plaatsgevonden.

In februari 2020 zijn de financiële effecten van de concept onderzoeken doorberekend. De effecten waren erg voordelig voor het stedelijk gebied en nadelig voor de regio en kleine en middelgrote gemeente. Deze scheefgroei vond het Ministerie van Binnenlandse Zaken ongewenst en heeft dan ook besloten om de herverdeling van het Gemeentefonds een jaar uit te stellen. Vervolgens komt er aanvullend onderzoek, dat vooral moet leiden tot minder nadeel voor het platteland. Dit betekent dat de herverdeling van het gemeentefonds voor het jaar 2021 geen financiële effecten heeft. Wat de financiële effecten vanaf 2022 zullen zijn, is onduidelijk. De verwachting is dat dit voor onze gemeente, net als alle andere plattelandsgemeenten, niet positief zal zijn.

We staan ook niet stil en voeren een actieve lobby om bij voorkeur het onderzoek van tafel te krijgen en indien dit niet lukt om het financieel nadeel van onze gemeente te minimaliseren. Daarnaast willen we, net als alle andere gemeenten, dat "de koek groter moet worden" of te wel het Rijk moet meer geld in het Gemeentefonds storten.

De uitgangspunten van onze lobby zijn:

- P10 is de paraplu voor het lobbytraject;
- Meerdere wegen bewandelen (dus niet alleen P10);
- Niet in ons eentje lobbyen, maar zoveel mogelijk samen met andere gemeenten;
- Pro actieve en geen reactieve aanpak.

Dit lobbytraject doen we graag samen met u.

9. Bedrijfsvoering

Afspraak raad

Wij hebben met uw raad een zogenaamde volumeafspraken. Deze afspraak houdt in dat de budgetten voor personele kosten jaarlijks met 3% geïndexeerd worden.

Deze indexering wordt ingezet voor:

- Cao-ontwikkelingen;
- Premies en sociale lasten;
- Organisatieontwikkelingen.

Deze afspraak geldt niet voor nieuwe taken.

Kiezen voor de toekomst

In de begroting 2020 heeft uw raad in het jaar 2020 een totaalbedrag van € 399.000 structureel en € 100.000 incidenteel beschikbaar gesteld. In verband met de beperkte middelen in 2020 is besloten om 'Kiezen voor de toekomst' gefaseerd over de jaren 2020 en 2021 uit te voeren. In de begroting 2020 zijn voor jaarschijf 2021 de financiële consequenties voor 2021 (€ 376.500 structureel en € 200.000 incidenteel) in mindering gebracht op de financiële ruimte van 2021. In deze Kadernota 2021 stellen we voor om een definitief besluit over deze budgetten 2021 te nemen. Dit voorstel is opgenomen onder de autonome voorstellen 2021.

Cao gemeenten

De huidige Cao loopt van 1 januari 2019 tot 1 januari 2021. We gaan er vanuit dat de financiële consequenties van de nieuwe Cao passen binnen de afspraken met uw raad.

10. Gemeenschappelijke regelingen

Conform verzoek van de provincie Drenthe komen de tekorten van Emco en Wedeka boven de € 500.000 ten laste van knop 1.

Bij het opstellen van deze Kadernota 2021 hebben we de begrotingen 2021 en meerjarenramingen 2022-2024 van de zeven gemeenschappelijke regelingen (GR'en) gecontroleerd en geïnventariseerd in hoeverre de gevraagde bijdrage voor de komende jaren in onze begroting is opgenomen. De verschillen tussen onze raming en de ramingen in de begroting van de GR brengen we ten laste van het begrotingsaldo. In onderstaande tabel is een - een voordeel en een + is een nadeel voor knop 1 saldo begroting.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Wijziging GR'en op saldo	-26.190	70.020	168.991	186.980

13. Afschrijving

De afschrijvingen worden conform de financiële verordening berekend. In dit voorjaar hebben we u een nieuwe financiële verordening voorgelegd. Op het advies van onze accountant hebben we het activeringscriterium van € 5.000 naar € 25.000 verhoogd. De financiële consequenties van deze wijziging zijn beperkt en nemen we mee in de begroting 2021.

14. Onroerende zaakbelasting

In de begroting 2020 staat dat we onze verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van aanpassingen van wetgeving, de decentralisatie en diverse beleidsdoelstellingen van het Rijk. We zien dat het Rijk veel van gemeenten vraagt en hiervoor geen of onvoldoende middelen beschikbaar stelt. Vervolgens heeft u besloten om het bovenstaande te realiseren door de OZB van 1,75% naar 5% te verhogen.

In de begrotingsvergadering 2020 heeft u gedebatteerd over de extra OZB verhoging (3,25%) en de toekomstige besteding van deze middelen. In deze kadernota hebben we niet de bestuurlijke bestedingsvoorstellen voor 2021 geprioriteerd. We nodigen u uit om met suggesties te komen, zodat we dit dan in de Begroting 2021 kunnen uitwerken.

In deze Kadernota 2021 doen wij geen voorstel ten aanzien van het OZB-tarief 2021. Dit doen wij bij de begroting, namelijk dan is ook duidelijk welke ambities hebben en hoe wij dit financieren. Ook is dan de verwachting dat er meer duidelijkheid is over de financiële effecten van de Herziening van het Gemeentefonds en de Coronacrisis.

Voor de begroting 2021 en meerjarenraming zijn we van een OZB verhoging van 1,75% uitgegaan. Dit percentage is conform het financieel kader.

U wordt in deze kadernota uitgenodigd om met suggesties ten aanzien van de OZB tarief voor 2021 te komen.

15. Toeristenbelasting

Het was de intentie dat het recreatieschap Drenthe dit voorjaar met een advies kwam voor het tarief van de toeristenbelasting voor de komende jaren. In dit advies komt dan ook aan de orde een eventuele tariefdifferentiatie (bijvoorbeeld campings een ander tarief dan hotels). Dit advies van het recreatieschap is in verband met de Coronacrisis een jaar uitgesteld. Het recreatieschap adviseert voor 2021 het tarief in 2021 niet te verhogen en het huidige tarief (voor Borger-Odoorn € 1,20 per overnachting) te handhaven. Dit omdat de toeristische-recreatieve branche door de Coronacrisis zwaar is getroffen. We stellen voor het advies van het recreatieschap op te volgen.

De knoppen

In dit onderdeel beschrijven we de beschikbare bestedingsruimte voor de jaren 2021-2024. Met deze bestedingsruimte kunnen we onze nieuwe of gewijzigde ambities realiseren. De bestedingsruimte bestaat uit 5 knoppen:

Knop saldo begroting: de structureel beschikbare middelen die we kunnen inzetten voor meerjarige uitgaven.

Knop beleidsintensivering: de incidenteel beschikbare middelen die we kunnen inzetten voor eenmalige uitgaven.

Knop belastingdruk: de gemiddelde ontwikkelingen van onze lokale belastingen ten opzichte van de voorgaande jaren: Onroerende Zaak Belastingen (OZB), afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Knop ombuigingen: de middelen die we kunnen vrijspelen door oud beleid te schrappen om ambities en dus nieuw beleid te realiseren.

Knop Vrije Algemene Reserve (VAR): de middelen die we eventueel aanvullend beschikbaar hebben om onze ambities te realiseren. De inzet van de VAR is een mogelijkheid die telkens goed en behoedzaam afgewogen moet worden. Het gebruiken van deze middelen is namelijk van directe invloed op de verhouding tussen ons eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (leningen) en daarmee dus van invloed op onze solvabiliteit en financieringspositie.

2.1 Knop 1: bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit saldo begroting

In onderstaand overzicht is het verloop van knop 1 saldo begroting zichtbaar. De beginstand is de stand van de begroting 2020.

 Saldo begroting (x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Stand begroting 2020	268	591	795	1.035
Ontwikkelingen				
Genomen besluiten: Hunebedcentrum	-35	-35	-35	-35
Autonome mutaties BERAP 2020-I	-169	-169	-169	-169
Autonome mutaties Kadernota 2021	-211	-368	-526	-604
				
Stand Kadernota 2021	-147	19	64	227

Toelichting: Sinds de begroting 2020 wordt het saldo met € 35.000 bijgesteld door de genomen besluiten. Dat betreft in dit geval het Hunebedcentrum. Hier heeft uw raad al een besluit over genomen. We zien dat de structurele mutaties van de BERAP 2020-I het saldo van de meerjarenraming nadelig beïnvloeden. Vervolgens hebben we de autonome mutaties uit deze Kadernota in beeld gebracht. Uiteindelijk resulteert een negatief saldo voor jaarschijf 2021, maar de meerjarenraming heeft nog voordelige saldi.

2.2 Knop 2: bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit beleidsintensivering

In onderstaand overzicht is het verloop van knop 2 budget beleidsintensivering zichtbaar.

 Beleidsintensivering (x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Stand begroting 2020	413	719	1.004	1.116
Ontwikkelingen				
Autonome mutaties Kadernota 2021	-359			
				
Stand Kadernota 2021	54	719	1.004	1.116

Toelichting: Het saldo van de Kadernota wordt met € 359.089 nadelig bijgesteld als gevolg van de autonome incidentele voorstellen. Er resteert een voordelig saldo van € 53.877.

2.3 Knop 3: bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit ontwikkeling belastingen

Het effect van knop 3 is € 0, omdat we in deze Kadernota geen wijzigingen van gemeentelijke belastingen voorstellen.

 Belastingen (x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Stand begroting 2020	0	0	0	0
Ontwikkelingen				
OZB > of < dan + 1,75%	0	0	0	0
Toeristenbelasting > of < dan 0%	0	0	0	0
				
Stand Kadernota 2021	0	0	0	0

2.4 Knop 4: ombuigingen

Aanvullend op knop 1, 2 en 3 kan bestedingsruimte worden gevonden binnen het thema door budget voor oud beleid te schrappen, die kan worden ingezet voor nieuwe bestedingsvoorstellen. Hieronder is de opbrengst nieuw voor oud 2020 zichtbaar.

 Ombuigingen (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Stand begroting 2020	0	0	0	0
Ontwikkelingen				
				
Totaal ombuigingen	0	0	0	0

2.5 Knop 5: bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit VAR

Bij te weinig beschikbare middelen kunnen we een onttrekking aan de VAR doen. In deze Kadernota stellen wij geen onttrekking aan de VAR voor en zodoende blijft de stand van de begroting 2020 gehandhaafd.

 VAR (x € 1.000)

Stand begroting 2020

2020

1.269

Ontwikkelingen

Stand Kadernota 2020

1.269

Bijlage 1. Financiële kaders voor Onze portemonnee

Jaarlijks houden we de financiële kaders tegen het licht in de Kadernota. Deze financiële kaders zijn leidend voor de gehele P&C cyclus. In deze Kadernota stellen we geen concrete wijzigingen van de kaders voor, maar we hebben ze wel toegelicht in Onze portemonnee. Hieronder een overzicht van de huidige financiële kaders.

Nr	Omschrijving		Uitgangspunt	Waarde
1	Begroting (knop 1)	Basis	Structureel sluitende begroting	
			Knop 1 (saldo begroting) en knop 4 (nieuw voor oud) inzetten om structurele risico's op te kunnen vangen en structureel nieuw beleid te financieren.	
2	Beleidsintensivering (knop 2)	Incidentele bestedingsvoorstellen	Minimum bedrag voor toekenning van nieuw beleid bij de begroting en Bestuursrapportage I	€ 250.000
3	Onvoorzien	Calamiteiten	Beschikbaar voor incidenten	€ 50.000
4	Saldo jaarrekening	Voordelig saldo	Ten gunste van vrije reserve (VAR).	
		Nadelig saldo	Ten laste van vrije reserve (VAR).	
5	Gemeentefonds	Circulaire	Zo mogelijk o.b.v. de septembercirculaire	
		Behoedzaamheid	5 punten (UF) p.j. cumulatief in meerjarenbegroting	
6	Financiering	Beleid	Sturing, conform BBV, op lage rentekosten	
7	Rente	Percentage	Nieuwe investeringen	2,5%
			Geen (bespaarde) rente toerekenen aan de reserves en in plaats hiervan een vast bedrag toevoegen aan de algemene reserve (WAR)	
			Financieringstekort	3,5%
8	Prijsstijging	Index	Aanpassing van budgetten	0,0%
			Stelpost voor prijsstijgingen	€ 0
			Huur: conform landelijke richtlijn	
9	Bedrijfsvoering	Index	In totaal :	3,0%
			Waarvan voor cao-ontwikkelingen, periodieke verhogingen en werkgeverslasten	2,0%
			Waarvan voor organisatieontwikkelingen (uitgezonderd nieuwe taken)	1,0%

Nr	Omschrijving		Uitgangspunt	Waarde
10	Gemeenschappelijke regelingen (GR) en Werkvoorzieningsschappen (Wvs)	Exploitatie saldo	Nadelig saldo GR en Wvs is een verplichte uitgave Conform richtlijn Provincie nadelige saldi GR en Wvs structureel in meerjarenraming verwerken	
11	Grondexploitatie	Winstneming	Op basis van BBV (POC-methode) en bij voordelige boekwaarde groter dan	€ 50.000
		Reserve gronden	% boekwaarde meest risicovolle plannen Geen winsten en verliezen van gronden rechtstreeks muteren op de vrije algemene reserve maar ten gunste of ten laste van de exploitatie brengen.	50%
12	Reserves	Vermogenspositie	Stille reserves bij berekening weerstandsvermogen meenemen tot de hoogte van de incidentele risico's	
		Vermogenspositie	Een minimaal percentage solvabiliteit	25%
		Weerstandsdeel algemene reserve (WAR)	Minimumomvang van de WAR vaststellen op de gekwantificeerde risico's die uit de paragraaf weerstandsvermogen blijken	
		Vrije Algemene reserve (VAR)	Minimum van de VAR als buffer instellen op de incidentele risico's die uit de paragraaf weerstandsvermogen voortvloeien. Als de financiële ruimte van knop 2 onvoldoende is, dan is het meerdere boven het minimum beschikbaar voor dekking incidentele beleidswensen. Als de vrije reserve door nadelige jaarrekeningresultaten lager wordt dan het minimum, dan kan aanvulling middels de WAR plaats vinden.	
		Kern en Kader	Boekwinsten/-verliezen bij Kern en Kader accommodaties	

Nr	Omschrijving		Uitgangspunt	Waarde
		Herstructurering	Bijdrage per gesloopte woning Voeding uit winstnemingen, grondexploitatie en saldi jaarstukken	€ 5.500
13	Afschrijving	Beleid	Conform financiële verordening	
14	Projecten	Kern & kader	Normbedrag per functie en leefgebied (minder accommodaties maar beter)	
		Vastgoed & Geld (wegen, groen, gebouwen)	Budget jaarlijks ophogen met Structureel (dus ook na het jaar 2023)	€ 50.000
		3D's (jeugd, wmo, participatie)	In de gedachte van het regenboogmodel blijft ontschotting bestaan. We blijven integraal kijken naar het Sociaal Domein. Voor de 3D budgetten (jeugd, wmo, participatie) passen we wel een schot toe.	
15	Belastingen	OZB	Jaarlijkse verhoging	1,75%
		Rioolheffing	Kostendekkend	100%
		Afvalstoffenheffing	Kostendekkend	100%
		Toeristenbelasting	Evaluatie in 2020 Tarief in 2021 handhaven op het tarief van 2020 (€ 1,20) en niet verhogen	€ 0,00
		Forensenbelasting	Gekoppeld aan de toeristenbelasting	
16	Belastingdruk	Totaal OZB, rioolheffing, afvalstoffenheffing	Jaarlijkse evaluatie ontwikkeling totale belastingdruk i.r.t. hiervoor beschikbare egalisatie reserve	
17	Leges	Index	Gekoppeld aan de verhoging OZB	1,75%
18	Kapitaallasten	Vrijval	Alle vrijval ten gunste van exploitatie m.u.v. bedrijfsvoertuigen	
19	DPL (dynamische prioriteitenlijst)	Wensen en prioriteiten van het college	Bestedingsvoorstellen bij de programmabegroting en/of Bestuursrapportage I	
20	Grote verschillen jaarrekening en begroting	O.a. opbrengst belastingen, bouwleges	Richtlijn: gedeelte van het verschil wordt als structureel gezien	50%

Bijlage 2. Overzicht onderwerpen Bestuursprogramma 2018-2022

Hieronder volgt een totaaloverzicht van de onderwerpen uit het Bestuursprogramma 2018-2022.

Nr	Onderwerp	Portefeuillehouder
1. Onze Inwoners		
1	Inwonerparticipatie	H.G. Wind
2	Toegankelijkheid dienstverlening en communicatie	H.G. Wind en A Trip
3	Doorontwikkeling dienstverlening	H.G. Wind
4	Vermindering laaggeletterden	A. Trip
5	Evaluatie regenboogmodel en versterken toegang	A. Trip
6	Meer aandacht voor preventie	A. Trip
7	Dorpszorg	A. Trip
8	Steun plaatselijke initiatieven voor gezonde leefstijl	H.G. Wind
9	Toekomst Wedeka	T. Houwing
10	Cultuur	A. Trip
11	Opstellen visie onderwijshuisvesting	A. Trip
2. Onze Economie		
12	Versterken toerisme en recreatie veenkoloniaal gebied	T. Houwing
13	Snel internet	F.A.J. Buijtelaar
3. Onze Toekomst		
14	Duurzaamheidsagenda en energietransitie	F.A.J. Buijtelaar
15	Afvalscheiding en inrichting afvalbrengpunt	F.A.J. Buijtelaar
16	Windparken	F.A.J. Buijtelaar
17	Demografische ontwikkeling	T. Houwing
4. Onze Leefomgeving		
18	De Omgevingswet	F.A.J. Buijtelaar
19	Verbinding oost-west	T. Houwing
20	Snelfietsroute Borger-Emmen	T. Houwing
21	Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP)	T. Houwing
22	Cittaslow	J. Seton
23	Onderhoud openbare ruimte en handhaving	F.A.J. Buijtelaar
5. Onze portemonnee		
24	Begroting 2019	H.G. Wind
25	Flexibele kaders	H.G. Wind

Bijlage 3. Bijdragen Gemeenschappelijke Regelingen (GR'en)

Voor onze meerjarenbegroting is het uitgangspunt dat we bijdragen aan GR'en ramen op basis van de meest recente gegevens van de GR. Inmiddels hebben alle GR'en een begroting 2021 aangeleverd en dit leidt tot aanpassingen van de bijdrage. In onderstaand overzicht is het effect zichtbaar. In deze Kadernota beschouwen de totale mutatie als een autonoom bestedingsvoorstel, omdat de provincie erop toeziet dat wij de bijdragen van de GR in onze eigen begroting opnemen.

	2021	2022	2023	2024
Emco				
Raming GR	191.000	190.000	180.000	165.000
Onze begroting	202.655	185.987	144.271	144.271
Verschil	-11.655	4.013	35.729	20.729
Wedeka				
Raming GR	610.000	660.000	699.000	722.000
Onze begroting	617.000	568.000	516.000	516.000
Verschil	-7.000	92.000	183.000	206.000
Recreatieschap Drenthe				
Raming GR	104.433	104.994	107.090	109.232
Onze begroting	102.954	104.994	107.090	109.232
Verschil	1.479	0	0	0
GGD				
Raming GR	902.572	917.534	937.261	960.693
Onze begroting	889.146	910.866	939.104	957.886
Verschil	13.426	6.668	-1.843	2.807
VRD				
Raming GR	1.436.886	1.472.295	1.489.195	1.524.284
Onze begroting	1.434.079	1.477.068	1.502.518	1.532.568
Verschil	2.807	-4.773	-13.323	-8.284
RUD				
Raming GR	453.415	464.297	474.511	484.951
Onze begroting	478.623	492.024	508.753	518.928
Verschil	-25.208	-27.727	-34.242	-33.977
Publiek vervoer				
Raming GR	20.085	20.567	21.020	21.482
Onze begroting	20.124	20.728	21.350	21.777
Verschil	-39	-161	-330	-295
Totale mutatie:	-26.190	70.020	168.991	186.980

Bijlage 4. Dynamische Prioriteiten Lijst (DPL)

Hieronder presenteren we de DPL. We maken onderscheid tussen genomen besluiten, autonome voorstellen en voorstellen met bestuurlijke prioriteit. In de Kadernota 2020 maakten we ook een uitsplitsing in bestuurlijke voorstellen met hoge en lage prioriteit. Omdat we deze Kadernota als beleidsarm beschouwen maken we dit onderscheid niet en presenteren we één lijst met voorstellen. De voorstellen zijn waar mogelijk gekwantificeerd. Bij de begroting 2021 gaan we de voorstellen op deze lijst prioriteren aan de hand van de beschikbare middelen.

In de DPL van vorige P&C documenten maakten we onderscheid in voorstellen uit 2019 en daarna. Dit onderscheid is komen te vervallen, omdat we de bestuurlijke voorstellen bij de begroting 2021 opnieuw integraal gaan afwegen.

Genomen besluiten

We presenteren hierbij de lijst met genomen besluiten sinds de begroting 2020. Dit zijn geen voorstellen meer, omdat de raad al een besluit heeft genomen.

Nr	Omschrijving	Thema	Structureel		
			2021	2022	2023
Wijzigingen Kadernota 2021					
Genomen besluiten					
1	Hunebedcentrum	Toekomst	35.000		
Subtotaal:			35.000		

1. Hunebedcentrum

Portefeuillehouder: A. Trip

MT lid: B. Romani

Toelichting: Op 7 mei 2020 is het toekomstplan van het Hunebedcentrum in de raad behandeld. Vanaf 2021 verhogen we de bijdrage met € 35.000 per jaar. Dit bedrag verwerken we als genomen besluit, omdat de raad inmiddels met het toekomstplan heeft ingestemd.

Autonome voorstellen

In onderstaand overzicht presenteren we de autonome voorstellen uit deze Kadernota. Alle **vet** gedrukte voorstellen zijn wijzigingen in deze Kadernota die een effect hebben op de meerjarenraming. Voor de structurele voorstellen betreffen dit alle jaarschijven en voor incidentele voorstellen alleen jaarschijf 2021.

Nr	Autonome voorstellen	Thema	Structureel			Incidenteel		
			2021	2022	2023	2021	2022	2023
1	Beleidsintensivering afstand tot de arbeidsmarkt	Inwoners				46.000	60.000	
2	Vitale vakantieparken	Economie				19.239		
3	Sanering asbestdaken in Drenthe	Toekomst				8.850	8.700	4.950
4	1. Regiodeal	Toekomst				205.000	205.000	205.000
	2. Regiodeal uitvoeringskosten	Toekomst				80.000	80.000	80.000
5	Omgevingswet	Leefomgeving				p.m.		
6	Investering binnensportinrichting	Leefomgeving	37.500	37.500	37.500			
7	Stichting Sociale Teams	Leefomgeving	200.000	260.000	320.000			
8	Meerjarenraming Gemeenschappelijke Regelingen	Leefomgeving	-26.190	70.020	168.991			
9	Kiezen voor de Toekomst fase 2	Diverse	0			0		
Subtotaal:			211.310	367.520	526.491	359.089	353.700	289.950

U wordt gevraagd om in te stemmen met de structurele autonome voorstellen en de incidentele autonome voorstellen 2021. De financiële effecten van deze voorstellen zijn verwerkt in de knoppen 1 en 2. U wordt niet gevraagd een besluit te nemen over de autonome incidentele voorstellen 2022 en 2023. Deze voorstellen zijn dan ook niet verwerkt in knop 2.

1. Beleidsintensivering afstand tot de arbeidsmarkt

Portefeuillehouder: J. Seton

MT-lid: D.C. Rensen

Toelichting: als gemeente ben je verplicht om medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt aan te stellen. Het gaat om medewerkers die elders geen baan kunnen vinden. Als gemeentelijke werkgever hebben wij hier een voorbeeld in. Het gaat om incidentele budgetten tot en met 2022. Voor 2021 gaat het om een incidenteel budget van € 46.000.

Financieel effect: € 46.000 incidenteel nadelig

2. Vitale vakantieparken

Portefeuillehouder: T. Houwing

MT-lid: B. Romani

Toelichting: wij hebben ingestemd met de bijdrage om deel te nemen aan het actieprogramma Vitale Vakantieparken dat loopt t/m 2021. Voor 2021 is de bijdrage € 19.239.

Financieel effect: € 19.239 incidenteel nadelig

3. Sanering asbestdaken Drenthe

Portefeuillehouder: F.A.J. Buijtelaar

MT-lid: J. Gorseling

Toelichting: Oorspronkelijk zou er vanuit het Rijk een verbod komen op asbestdaken in 2024. Dit verbod is niet meer van toepassing, maar het project vindt wel doorgang. Advies is om dit voorstel aan te nemen, omdat dit in samenwerking met Drentse gemeenten wordt opgepakt. Het gaat om de volgende incidentele kosten die nog gehonoreerd moeten worden:

2021	2022	2023	2024
8.850	8.700	4.950	1.125

Financieel effect: € 8.850 incidenteel nadelig

4. Regiodeal

Portefeuillehouder: T. Houwing

MT-lid: B. Romani

Toelichting: In de raadsvergadering van 29 mei 2019 heeft u ingestemd met de "Regio Deal Zuid en Oost Drenthe". Het benodigde budget voor het gemeentelijk aandeel in de uitvoering van deze Regio 2019 – 2022 bedraagt € 820.000 en u heeft besloten om hiervoor met ingang van 2020 tot en met 2023 € 205.000 in de begroting op te nemen. Voor de uitvoering van de regiodeal hebben we een (interne) projectleider aangesteld. Deze kosten van € 80.000 per jaar kunnen niet ten laste van de Regiodeal worden gebracht en zijn additioneel.

Financieel effect: € 285.000 incidenteel nadelig

5. Omgevingswet 2021

Portefeuillehouder: F.A.J. Buijtelaar

MT lid: J. Gorseling

Toelichting: Op dit moment ramen we de Omgevingswet voor 2021 op € p.m., omdat we op dit moment nog niet goed kunnen inschatten hoe de kosten er in 2021 uitzien in verband met het uitstel van de Omgevingswet. Rond de zomervakantie is de verwachting dat er duidelijkheid komt over de ingangsdatum van de Omgevingswet. In de komende maanden werken we scenario's uit voor implementatie met daaraan een kostenplaatje gekoppeld. In de begroting 2021 komen we met een voorstel.

Financieel effect: € p.m.

6. Investering binnensportinrichting

Portefeuillehouder: H.G. Wind

MT lid: B. Romani

Toelichting: De gymmaterialen die we gebruiken in onze gymzalen zijn verouderd en er is te weinig regulier budget om alles te vervangen. Hierdoor zijn er te weinig toestellen en voldoen we niet meer aan de veiligheidseisen. In 2020 vervangen we alle toestellen die onveilig zijn met het reguliere budget. In 2021 vragen we van uw raad € 37.500. Dit bedrag wordt deels ingezet als investering om de basisinrichting weer op peil te brengen en met het andere deel verhogen we het werkbudget, zodat we in de toekomst over voldoende werkbudget beschikken om materiaal te repareren of te vervangen. Hierdoor voldoet de basisinrichting weer aan de veiligheidseisen en zijn er voldoende materialen. Uw raad wordt op een later moment geïnformeerd over de aanpassingen die met dit budget gerealiseerd kunnen worden.

Financieel effect: € 37.500 structureel nadelig

7. Stichting sociale teams

Portefeuillehouder: A. Trip

MT lid: B. Romani

Toelichting: Vanaf 2021 bedraagt de meerjarenraming van de stichting sociale teams afgerond € 2,5 miljoen. Deze is niet geïndexeerd. Het voorstel is om de raming vanaf 2021 te verhogen met € 200.000 en de jaren daarna met € 60.000 extra per jaarschijf voor indexatie van loonkosten, zodat er voldoende budget is voor de stichting om de vaste formatie te blijven hanteren.

Financieel effect: structureel nadelig

	2021	2022	2023	2024
Stichting sociale teams	200.000	260.000	320.000	380.000

8. Meerjarenraming Gemeenschappelijke Regelingen

Portefeuillehouder: divers

MT lid: divers

Toelichting: Voor onze meerjarenbegroting is het uitgangspunt dat we bijdragen aan GR'en ramen op basis van de meest recente gegevens van de GR. Inmiddels hebben alle GR'en een begroting 2021 aangeleverd en dit leidt tot aanpassingen van de bijdrage. In onderstaand overzicht is het totale effect zichtbaar. In deze Kadernota beschouwen de totale mutatie als een autonoom bestedingsvoorstel, omdat de provincie hier bij de beoordeling van de begroting op toe ziet. In onderstaande tabel is een - een voordeel en een + is een nadeel voor knop 1 saldo begroting.

Financieel effect: structureel voor- en nadelig

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Wijziging GR'en op saldo	-26.190	70.020	168.991	186.980

9. Kiezen voor de toekomst fase 2

Portefeuillehouder: J. Seton

MT lid: D.C. Rensen

Toelichting: In de begroting 2020 hebben we fase 2 van het rapport van Kiezen voor de Toekomst al cijfermatig verwerkt, maar we hebben bij de begroting 2020 hier nog geen expliciete besluitvorming over gevraagd van uw raad, omdat fase 2 van toepassing is op 2021. In deze Kadernota 2021 stellen we voor fase 2 te verwerken als een autonome mutatie en de kosten, zoals verwerkt in de begroting 2020, te handhaven.

Financieel effect: is in de begroting 2020 verwerkt.

Bestuurlijke voorstellen

Hieronder staat het overzicht van alle bestuurlijke voorstellen. Hierbij is geen uitsplitsing gemaakt in hoge en lagere prioriteit, omdat deze Kadernota beleidsarm is. Het betreft dus één totale lijst waarop de voorstellen wel zo veel mogelijk zijn gekwantificeerd. Ook zijn ze hieronder toegelicht. In deze Kadernota honoreren we geen bestuurlijke voorstellen, dus deze voorstellen blijven staan tot de begroting 2021.

Nr	Voorstellen met bestuurlijke prioriteit	Thema	Structureel			Incidenteel		
			2021	2022	2023	2021	2022	2023
1	Opbouwwerker veengebied (Andes) 0,5 FTE	Inwoners				45.000		
2	Werkbudget regenbooggemeente	Inwoners				10.000		
3	Werkbudget inwonerparticipatie	Inwoners				50.000		
4	Doorontwikkeling sociaal domein	Inwoners				p.m.		
5	Budget dorpsbudgetten	Inwoners				100.000	100.000	
6	Laaggeletterdheid	Inwoners				40.000	40.000	
7	Bijdragen BOCE beleidskader	Toekomst				50.000		
8	Duurzaamheidseducatie	Toekomst				10.000		
9	Koersdocument Organisatieontwikkeling	Toekomst				100.000		
10	Trainees kiezen voor de toekomst	Toekomst					200.000	200.000
11	Project wind	Toekomst						
	1. Toezicht en handhaving	Toekomst				33.080		
	2. Projectkosten	Toekomst				54.000		
12	Aanpassing huisvesting/verduurzaming aan 1,5 m samenleving	Leefomgeving				p.m.		
13	Derde fase kwaliteitsimpuls onderhoud bomen	Leefomgeving				230.000		
14	Programma duurzaamheid (voor eigen bedrijfsvoering)	Leefomgeving				100.000		
15	Opstellen visie op onderwijshuisvesting	Leefomgeving				15.000		
16	Snelfietsroute Borger-Emmen	Leefomgeving		p.m.				
17	Verkeersmaatregelen uit het GVV	Leefomgeving	37.500					
18	Voedselpad Borger	Leefomgeving				25.000		
19	Bovengrondse toiletgroep Willibrordkerk te Borger (€ 108.500 inv)	Leefomgeving	7.050					
20	Herinrichting Hoofdstraat Noord Borger (€ 110.000 inv)	Leefomgeving	7.150					
21	Project de gebiedsagenda de Monden	Leefomgeving					p.m.	
22	Projectleider leefgebieden binnensport	Leefomgeving				40.000		
23	Centrum Exloo: programmamanager	Leefomgeving				50.000	50.000	18.000
24	Buitengewoon opsporingsambtenaar	Leefomgeving				60.000		
25	Leefgebied Odoorn	Leefomgeving						
	1. Projectbudget leefgebied sportpark Odoorn	Leefomgeving				0	95.000	
	2. Nieuwbouw sportpark Odoorn: kapitaallasten investering	Leefomgeving		200.000				
26	Esdal College	Leefomgeving						
	1. Gemeentelijke voorbereidingskosten Esdal College	Leefomgeving				15.000		
	2. Nieuwbouw Esdal College Borger: kapitaallasten investering	Leefomgeving		150.000				
27	MFA 2e Exloërmond	Leefomgeving						
	1. Programma van eisen MFA/IKC 2e Exloërmond	Leefomgeving				p.m.		
	2. MFA 2e Exloërmond: kapitaallasten investering	Leefomgeving			250.000			
28	Archief 2020	Portemonnee				70.000	55.000	55.000
29	Project herinrichten financiële administratie (fase 4 BNS)	Portemonnee				p.m.		
Subtotaal:			51.700	350.000	250.000	1.097.080	540.000	273.000

1. Opbouwwerker veengebied (Andes) 0,5 FTE

Portefeuillehouder: A. Trip

MT lid: B. Romani

Toelichting: Uit onderzoek blijkt dat er met name in het Veengebied behoefte is aan extra opbouwwerk. Opbouwwerk heeft naar verwachting een preventieve werking. In de begroting 2020 is 0,5 FTE opbouwwerk incidenteel gehonoreerd. Voor 2021 staat er opnieuw 0,5 FTE opbouwwerk op de DPL voor een bedrag van € 45.000.

2. Werkbudget regenbooggemeente

Portefeuillehouder: J. Seton

MT lid: B. Romani

Toelichting: Als regenbooggemeente draagt Borger-Odoorn uit dat iedereen erbij hoort en geaccepteerd moet worden in onze samenleving. Ongeacht wie of wat je bent. De intentie is om hier uitvoering aan te blijven geven gedurende de huidige bestuursperiode. Voor 2021 staat hiervoor € 10.000 op de DPL.

3. Werkbudget inwonerparticipatie

Portefeuillehouder: H.G. Wind

MT lid: J. Gorseling

Toelichting: Voor 2020 zijn er nog voldoende middelen die resteren uit 2019 voor het werkbudget inwonerparticipatie. Op dit moment staat er nog € 50.000 op de DPL voor 2021.

4. Doorontwikkeling Sociaal Domein

Portefeuillehouder: A. Trip

MT lid: B. Romani

Toelichting: Inmiddels zijn de resultaten van de evaluatie Sociaal Domein met uw raad gedeeld. In de komende periode gaan we de doorontwikkeling opstarten. Voor 2020 vragen we € 55.000 voor projectkosten doorontwikkeling Sociaal Domein. Dit voorstel is opgenomen in de BERAP 2020-I. In 2021 is de raming momenteel € p.m., omdat de kosten hiervoor afhankelijk zijn van de resultaten van de uitwerking van het project.

5. Budget dorpsbudgetten

Portefeuillehouder: H.G. Wind

MT lid: J. Gorseling

Toelichting: Voor 2021 staat € 100.000 op de DPL voor de dorpsbudgetten. De intentie is om hier uitvoering aan te blijven geven gedurende de huidige bestuursperiode.

6. Laaggeletterdheid

Portefeuillehouder: A. Trip

MT lid: B. Romani

Toelichting: De aanpak laaggeletterdheid is al in 2017 gestart. Doel is om eind 2020 over de periode 2017-2020 totaal 300 laaggeletterden te hebben bereikt. Uitvoering vindt plaats door Andes. Eind 2020 beoordelen we of de doelstelling is behaald en of er aanvullende middelen voor een vervolg nodig zijn.

7. Bijdragen BOCE beleidskader

Portefeuillehouder: J. Seton

MT lid: D.C. Rensen

Toelichting: Voor 2020 zijn er nog voldoende middelen die resteren uit 2019 voor de Beleidsagenda BOCE. Op dit moment staat er nog € 50.000 op de DPL. Wij verwachten bij de begroting 2021 aan te kunnen geven wat er nodig is in 2021.

8. Duurzaamheidseducatie

Portefeuillehouder: F.A.J Buijtelaar

MT lid: J. Gorseling

Toelichting: Duurzaamheid is in ons Bestuursprogramma 2018-2022 een speerpunt en daarom staat er voor 2021 € 10.000 op de DPL voor duurzaamheidseducatie. De intentie is om hier uitvoering aan te blijven geven gedurende de huidige bestuursperiode.

9. Koersdocument organisatieontwikkeling

Portefeuillehouder: J. Seton

MT lid: D.C. Rensen

Toelichting: Voor 2021 staat € 100.000 op de DPL om de organisatieontwikkeling verder vorm te geven. Dit doen we aan de hand van het opgestelde koersdocument 'Naar een Open Huis op een stevig fundament' en het rapport 'Kiezen voor de toekomst'. Ook de nieuwe manier van werken die naar aanleiding van Corona is ontstaan vraagt om extra inzet op het gebied van organisatieontwikkeling.

10. Trainees kiezen voor de toekomst

Portefeuillehouder: J. Seton

MT lid: D.C. Rensen

Toelichting: In het rapport kiezen voor de Toekomst is aandacht gevraagd voor het starten met trainees. De middelen zijn voor 2020 en 2021 verwerkt in de begroting 2020, maar voor 2022 en 2023 staat er nog € 200.000 per jaar op de DPL. De verwachting is dat er in het najaar van 2020 wordt gestart met de inzet van trainees.

11. Project wind: toezicht en handhaving

Portefeuillehouder: F.A.J. Buijtelaar en J. Seton

MT lid: J. Gorseling

Toelichting:

1. Toezicht en handhaving: Voor 2021 schatten we de kosten voor toezicht en handhaving op de windturbines in op € 33.080.
2. Projectkosten: Voor 2021 schatten we de kosten voor inhuur van vervanging van projectleden in op € 54.000.

12. Aanpassing huisvesting/verduurzaming aan 1,5 m samenleving

Portefeuillehouder: J. Seton

MT lid: D.C. Rensen

Toelichting: De uitbraak van het Coronavirus vraagt ook voor de lange termijn om een andere manier van werken. Het gemeentehuis dient te worden aangepast op het kunnen werken met inachtneming van de 1,5 meter afstand. Dit willen wij combineren met de vervanging van het meubilair en overstappen op het mobiele werken. Op dit moment hebben wij nog niet in beeld wat dit gaat kosten en daarom staat het bedrag op € p.m. Bij de begroting 2021 komen wij hierop terug.

13. Derde fase kwaliteitsimpuls onderhoud bomen

Portefeuillehouder: F.A.J. Buijtelaar

MT lid: J. Gorseling

Toelichting: Voor 2021 staat nog € 230.000 op de DPL voor de derde fase kwaliteitsimpuls onderhoud bomen. Het voorstel is om bij de begroting 2021 dit voorstel te betrekken in de uitkomsten van IBOR en de gemaakte keuze voor een kwaliteitsniveau.

14. Programma duurzaamheid

Portefeuillehouder: F.A.J. Buijtelaar

MT lid: J. Gorseling

Toelichting: Duurzaamheid is één van de speerpunten van het bestuursprogramma en we willen graag als gemeente zelf hier het goede voorbeeld voor geven. Hierbij kan worden gedacht aan het verduurzamen van het wagenpark of het verduurzamen van het gemeentehuis. Wij komen bij de begroting 2021 met een uitwerking.

15. Opstellen visie onderwijshuisvesting

Portefeuillehouder: A. Trip

MT-lid: J. Gorseling

Toelichting: Dit voorstel is bedoeld om een visie te kunnen opstellen voor de onderwijshuisvesting in onze gemeente. We proberen hier momenteel uitvoering aan te geven binnen de ambtelijke capaciteit. Als dit niet lukt krijgt dit voorstel mogelijk hoge prioriteit bij de begroting 2021.

16. Snelfietsroute Borger-Emmen

Portefeuillehouder: T. Houwing

MT-lid: J. Gorseling

Toelichting: De mogelijkheden voor een snelfietsroute zijn in BOCE verband bekeken. De gemeente Emmen heeft aangegeven hier momenteel geen prioriteit aan te geven.

17. Verkeersmaatregelen uit het GVVP

Portefeuillehouder: T. Houwing

MT lid: J. Gorseling

Toelichting: In het GVVP is beschreven dat we jaarlijks afwegen hoeveel budget we beschikbaar stellen. Voor 2021 is voorlopig een investeringsruimte van € 500.000 op de DPL geplaatst.

18. Voedselpad Borger

Portefeuillehouder: F.A.J. Buijtelaar

MT-lid: J. Gorseling

Toelichting: Er zijn plannen om een voedselpad in Borger op te zetten. Hiervoor is naar verwachting € 25.000 benodigd.

19. Bovengrondse toiletgroep Willibrordkerk te Borger

Portefeuillehouder: F.A.J Buijtelaar

MT lid: J. Gorseling

Toelichting: Er zijn plannen om het gebied tussen kerk, Hunebedcity en bouwmarkt te vernieuwen. De totale investering bedraagt € 108.500. De kapitaallasten van deze investering bedragen € 7.050. Sinds 2020 zijn we eigenaar van de Willibrordkerk en dit aspect nemen we mee in de afweging voor een hoge bestuurlijke prioriteit in de begroting 2021.

20. Herinrichting Hoofdstraat Noord Borger

Portefeuillehouder: F.A.J Buijtelaar

MT lid: J. Gorseling

Toelichting: Er zijn plannen om het openbare gebied van de bouwmarkt tot het kruispunt Hoofdstraat –Kruisstraat te vernieuwen. De totale investering bedraagt € 110.000. De kapitaallasten van deze investering bedragen € 7.150.

21. Project de gebiedsagenda de Monden

Portefeuillehouder: F.A.J Buijtelaar

MT lid: J. Gorseling

Toelichting: Mogelijk zijn er in 2021 aanvullende middelen noodzakelijk voor de gebiedsagenda de Monden. De inzet is om de problematiek zoveel mogelijk in 2020 op te lossen, zodat extra inzet in 2021 niet meer noodzakelijk is. We komen hier bij de begroting 2021 op terug.

22. Projectleider leefgebieden binnensport

Portefeuillehouder: H.G. Wind

MT lid: J. Gorseling

Toelichting: Voor het project leefgebieden binnensport is voor een beperkt aantal uren een projectleider noodzakelijk. We proberen dit zoveel mogelijk binnen de reguliere formatie op te pakken. Als dit onvoldoende lukt komen we bij de begroting 2021 met een voorstel.

23. Centrum Exloo: programmamanager

Portefeuillehouder: H.G. Wind

MT lid: B. Romani

Toelichting: Voor het project centrum Exloo is voor een beperkt aantal uren een projectleider noodzakelijk. We proberen dit zoveel mogelijk binnen de reguliere formatie

op te pakken. Als dit onvoldoende lukt komen we bij de begroting 2021 met een voorstel.

24. Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA)

Portefeuillehouder: J. Seton

MT lid: D.C. Rensen

Toelichting: In 2018 en 2019 hebben we totaal € 90.000 beschikbaar gesteld voor de buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's). Deze waren bedoeld voor de parkeerproblematiek in Borger. In 2020 zetten we ze ook in voor de controle op de coronamaatregelen. Voor 2020 is er nog voldoende budget, maar voor 2021 is er mogelijk aanvullend € 60.000 noodzakelijk. Dit is afhankelijk van de bestuurlijke evaluatie die in de loop van 2020 nog zal plaatsvinden.

25. Leefgebied Odoorn

Portefeuillehouder: H.G. Wind

MT lid: J. Gorseling

Toelichting:

1. Projectbudget leefgebied sportpark Odoorn: De inschatting is dat er middelen in 2021 nodig zijn om uitvoering te geven aan het project leefgebied sportpark Odoorn. We ramen de kosten momenteel op € 0 voor 2021, omdat de reserve NUW nog restantkredieten bevat die we hier mogelijk voor kunnen inzetten. Voor 2022 ramen we de projectkosten voorlopig op € 95.000.
2. Kapitaallast investering nieuwbouw sportpark Odoorn: We schatten de kapitaallasten van de investering van nieuwbouw van sportpark Odoorn voorlopig op € 200.000. Op dit moment staat dit gepland voor 2022.

26. Esdal College

Portefeuillehouder: A. Trip

MT lid: J. Gorseling

Toelichting:

1. Gemeentelijke voorbereidingskosten Esdal College: Momenteel zijn wij in gesprek met de directeur van het Esdal College over het bouwen van een nieuw Esdal College. Deze gesprekken gaan o.a. over de locatie en de vorm van financiering. Voor 2021 staat het voorbereidingskrediet op de DPL om dit te kunnen concretiseren. Het vervolg staat gepland voor 2022.
2. Nieuwbouw Esdal College Borger: kapitaallasten investering: De kapitaallasten voor de vernieuwing van het Esdal College ramen we voorlopig op € 150.000. Dit is het scenario nieuwbouw op een locatie in Daalkampen Borger en dit is exclusief de kosten van de grond. Op dit moment staat de investering gepland voor het jaar 2022.

27. MFA 2^e Exloërmond

Portefeuillehouder: A. Trip

MT lid: J. Gorseling

Toelichting:

1. Programma van eisen MFA/IKC 2e Exloërmond: Onderzocht wordt of er draagvlak is in het dorp 2e Exloërmond om een Multifunctionele Accommodatie (MFA) te bouwen. In deze MFA kunnen verschillende voorzieningen worden ondergebracht, zoals o.a. een Integraal Kindcentrum (IKC). Hiervoor willen we eerst in 2021 een programma van eisen opstellen, zodat we met een gedegen voorstel naar uw raad kunnen komen. De kosten zijn voorlopig op € p.m. geraamd, omdat de inschatting is dat een groot deel binnen de reguliere budgetten kan worden opgelost.
2. MFA 2e Exloërmond: kapitaallasten investering: We schatten de kosten van de bouw van een MFA in 2^e Exloërmond voorlopig in op € 250.000. Dit betreffende gemiddelde kosten voor een nieuwe MFA. Op dit moment staat de investering gepland voor het jaar 2023.

28. Archief 2020

Portefeuillehouder: J. Seton

MT lid: D. de Vries

Toelichting: In 2020 zijn we begonnen met het project Archief 2020 waarin we zoveel mogelijk digitaal willen gaan werken. In 2020 kunnen we het project uitvoeren binnen bestaande ambtelijke capaciteit. De inschatting is dat er vanaf 2021 middelen noodzakelijk zijn om het project een vervolg te geven.

29. Project herinrichten financiële administratie (fase 4 BNS)

Portefeuillehouder: H.G. Wind

MT lid: D. de Vries

Toelichting: Met het opstellen van de jaarstukken 2019 in de applicatie Lias is fase 3 van project Begroten Nieuwe Stijl (BNS) afgerond. In het najaar van 2020 willen wij starten met het project herinrichten financiële administratie. Dit is feitelijk fase 4 van BNS, maar we hebben besloten dit onderdeel te zien als een nieuw project, omdat het, in tegenstelling tot BNS, vooral gericht is op de interne organisatie. De verwachting is dat we wat kosten moeten maken voor aanschaf van een nieuw administratief pakket. Op dit moment zijn de kosten nog onbekend en ramen we ze op € p.m.